

32 Historien om mRNA-testen >

34 – Saksgang under enhver kritikk >

36 Uforsvarlig eller livreddende >

Kampen

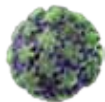
om krefttesten →

- Her holder Bente Falang Hoaas en krefttest som har skapt dyp splid i norske fagmiljøer.
- Advokater, gammel uenighet og beskyldninger om faglige overgrep er bare noen av ingrediensene i krangelen.
- Frontene er steile, men målet er det samme: Å forebygge livmorhalskreft.

Tekst **Nina Hernæs** Foto **Erik M. Sundt**

TIL ANALYSE: Laboratoriesjef Bente Falang Hoaas med stridens kjerne: mRNA-testen.

«Saksgangen har lagt til rette for sterke utsagn og utsagn som kan skremme befolkningen.

Gry Andersen, leder, Diagnostisk klinikk, Universitetssykehuset i Tromsø

mRNA er navnet på den norske krefttesten som har fått det til å koke i fagmiljøene. Tilhengerne mener den redder liv. Motstanderne mener den setter liv i fare.

REAGERER: - Vi som bruker testen er ikke spurt, sier Gry Andersen, leder for Diagnostisk klinikk på Universitetssykehuset i Nord-Norge. Foto: Rune S. Bertinussen.

Den omstridte testen brukes sammen med celleprøve for å forebygge livmorhalskreft.

Patologen Sveinung Wergeland Sørbye har lenge argumentert hardt for denne mRNA-testen. Han mener den er best egnet til å avsløre hvilke kvinner som har høyest risiko for kreft. Likevel har Helsedirektoratet i snart ett år forsøkt å stoppe den. Konsekvensen kan bli at flere sykehus ikke får tilby kvinner den testen de mener er best.

Skulle evalueres

I hele vinter har det stormet rundt denne testen. Men kimen til konflikten ble sådd for mange år siden. Vi skal tilbake til 2005.

Da ble det satt i gang et prøveprosjekt for hpv-testing. mRNA-test er én type hpv-test.

Tanken med prøveprosjektet var å kartlegge hvilke tester som var i bruk og sammenligne dem. Men Kreftregisteret har ennå ikke levert en evaluering. Det har skapt frustrasjon. Siste beskjed er at en evaluering kommer i løpet av året.

Treffsikker test

Det var ikke gitt at overlege Sørbye skulle bli mRNA-mann. Heller ikke at han skulle bruke jobbtid og fritid på livmorhalskreft.

Da produsenten av mRNA-testen i 2007 besøkte Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN), opplevde han at det ble lovet gull og grønne skoger om sykehuset brukte deres test. Sørbye var svært skeptisk.

- Dette skal vi se på, tenkte han, og begynte å undersøke hvordan det hadde gått med kvinnene som var testet med mRNA-testen.

Han ble overrasket.

Gang på gang så han at den hadde funnet kvinnene med risiko for kreft, slik at de kunne behandles og kreft unngås.

Risiko

Men i juni 2010 foreslår Helsedirektoratet å kutte ut all hpv-testing. Professor og overlege Ole-Erik Iversen, en av direktoratets

rådgivere, sier til Dagens Medisin at det ikke er holdbart å fortsette så lenge testingen ikke er evaluert.

Divisjonsdirektør Hans-Petter Aarseth i Helsedirektoratet frykter at praksisen utsetter kvinner for risiko fordi ikke alle med kreftrisiko blir fanget opp.

Nye forslag

En rekke patologer og mikrobiologer ber om at testingen fortsetter til den er evaluert. De peker på at hpv-test er en viktig tilleggssundersøkelse som kan føre til raskere utredning og behandling av livmorhalskreft og forstadier til slik kreft.

Helsedirektoratets forslag om å kutte hpv-test går ikke gjennom. Testingen fortsetter.

På nytt foreslår direktoratet å stoppe testingen. Igjen sier Hans-Petter Aarseth at den utsetter kvinner for risiko, fordi ikke alle med kreftrisiko blir fanget opp.

Vet det er noe

I Ålesund fortviler patolog Bjørn Westre. Hver dag ser han på celler gjennom mikroskopet. Gjennom 25 år er det få diagnostiske verktøy han har hatt så stor nytte av som mRNA-testen. Er den positiv, har han erfart at sannsynligheten er høy for forstadier til kreft, selv om andre prøver er normale.

Til Stortinget

Sveinung Wergeland Sørbye sender en e-post. Han forsøker å få fatt i lederen av Stortingets helse- og omsorgskomiteé, Bent Høie, men kommer til Høies partifelle og komitékollega Sonja Irene Sjøli. Sørbye informerer om direktoratets planer. Og Sjøli, som er jordmor, vil ha klarhet. Hun ber helseministeren vurdere forslaget om å stoppe med hpv-test. Ministeren går ut i Aftenposten og garanterer at testingen skal fortsette.

Dette er 8. desember. 15. desember sender Helsedirektoratet et brev der de stiller nye krav til hpv-tester. Nå betyr det slutt for én av dem, nemlig mRNA-testen. Det er denne som utsetter kvinner

VAR KRITISK: Overlege Sveinung Wergerland Sørbye har publisert to studier om bruk av mRNA-test. Foto: Rune S. Bertinussen.

Dette er saken:

- ▶ Hpv-test brukes for å forebygge og oppdage livmorhalskreft.
- ▶ Før 2005 var det opp til hver enkelt lege å teste kvinner for hpv. Dette skapte frustrasjon. Ulike tester ble markedsført og mange kvinner fikk beskjed om at de hadde et kreftvirus det ikke fins behandling for. Det var heller ikke enighet om hvordan positive funn skulle følges opp.
- ▶ Derfor ble det i 2005 satt i gang et prøveprosjekt. Hpv-testing skulle kun gjøres på streng indikasjon og følges opp på bestemte måter. Tanken var å få oversikt over hvilke tester som ble brukt og evaluere bruken.
- ▶ I 2011 er evalueringen ennå ikke ferdig.
- ▶ Likevel foreslår Helsedirektoratet å kutte ut én av testene som brukes. Legene som bruker testene har gjentatte ganger bedt om at endringer ikke gjøres før dagens praksis er evaluert.
- ▶ Nå har testingen blitt advokatmat.

for risiko mener direktoratet. De som bruker den, protesterer vilt. På direkte spørsmål om testen, slik den brukes i praksis, utgjør en risiko, svarer Aarseth nå nei. Nå er problemet at de som bruker testen ikke følger reglene. Dette avviser sykehusene som bruker den.

Nytt spørsmål

Sonja Sjøli blir overrasket. Hun oppfattet at ministeren ville at testingen skulle fortsette til praksisen var evaluert. Hun stiller spørsmål om hva ministeren egentlig mener.

Evaluerer

Og mens alle venter på henne, jobbes det dag og natt på Hurumlandet i Buskerud. Her ligger Norchip, firmaet bak mRNA-testen. Gründer Einar Morland knuser tall. På excel-arkene foran ham begynner det å avtegne seg et bilde av hvordan hpv-testing i Norge fungerer i praksis. For Morland er bildet oppløftende. Det er gode nyheter for et firma som vil tjene penger.

Norchip har fått lovlig tilgang til Kreftregisterets data om hpv-testing etter 2005. Et materiale Kreftregisteret selv ikke har analysert ferdig.

Norchip legger fram foreløpige tall for Helse- og omsorgsdepartementet. Noen dager etter ber ministeren om ny vurdering av saken. Hun forutsetter bred og faglig dialog.

Gammel uenighet

Nå sier overlege og professor Ole-Erik Iversen til NRK at mRNA-testen setter liv i fare. Han kaller det hårreisende.

Det er en lang kamp professoren har kjempet mot mRNA-testen.

Før 2005, da hpv-testingen ikke var strengt regulert, var Norchip et av flere firma som markedsførte slike tester. Iversen mente Norchip opptrådte aggressivt. Dette fant Norchip uforståelig.

Disputt

Den gangen fantes ingen føringer for bruk av hpv-test i Norge. Flere leger mente testingen var uten klinisk nytte og førte til

unødig bekymring. I tillegg kostet den samfunnet penger.

Iversen kritiserte villtestingen og fikk svar fra Norchip. Flere opplevde tonen som ufin. Norchip mente de prøvde å rydde opp i faglig uenighet, men beklaget senere enkelte spissformuleringer.

Iversen selv opplevde at han pådro seg Norchips vrede og bakvaskelser. Samme år erklærte han at han ikke ville ha mer med firmaet å gjøre. Siden har han takket ja til to møter med firmaets styreledere. Norchip mener de har jobbet hardt for en faglig kommunikasjon.

Høring

Tilbake til i år:

11. februar, seksten dager etter at helseministeren ønsket bred og faglig dialog, sender Helsedirektoratet ut et nytt brev. Igjen stilles det spesifikke krav til hpv-testene. Og igjen faller mRNA-testen bort. Forslaget sendes ut på høring.

Høringen som forsvant

Nå blir saken advokatmat. På vegne av Norchip retter advokat Monica Syrdal en rekke innsigelser mot saksgangen. Dokumentene er offentlig tilgjengelige. Hun mener flere formelle krav er brutt i forhold til høring. Fristen er for kort. Høringsinstansene for få og direktoratet har i realiteten bedt om råd fra egne rådgivere. Direktoratet svarer med en beklagelse. Å bruke ordet «høring» var feil. Dette er ingen høring, men en forespørsel om synspunkter for å sikre bred og faglig dialog.

Har konkludert

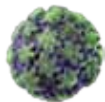
30. mars sender direktoratet et nytt brev. Her informeres det om at alle innspill er vurdert. Beslutning er tatt. mRNA-test skal bort. Nå er det opp til Helse- og omsorgsdepartementet å fatte endelig avgjørelse.

Bjørn Westre i Ålesund mener de som analyserer testene og stiller diagnose ikke er blitt hørt.

Han har en kommentar.

– Faglig overgrep.

Kritiserer saksgangen

Klinikkjef Gry Andersen i Tromsø mener fagmiljøene er blitt spilt ut mot hverandre.

Hun har vanskelig for å forstå hvorfor direktoratet ikke kan avvente Kreftregisterets evaluering.

– Det er viktig å se hvordan hpv-testing har fungert i Norge, fordi ingen andre land gjør dette på samme måte som oss, sier Andersen, som leder Diagnostisk klinikk på UNN.

– Jeg mener vi må ha vitenskapelige dokumentasjon for å trekke konklusjoner før eventuelle endringer gjøres. Vi jobber evidensbasert, og man risikerer å svekke hpv-testingen og tilliten til beslutningene hvis det gjøres endringer som ikke er faglig og vitenskapelig begrunnet.

Andersen viser til at ingen andre land utfører hpv-testing som i Norge.

- Derfor er det viktig å se hvordan det fungerer her.
- Men Kreftregisteret sier evalueringen ikke vil gi klare svar?
- Kreftregisteret sitter på et stort datamateriale der hver type test er blitt brukt av flere tusen kvinner. Hvis det er mulige forskjeller mellom de ulike testene, så bør de kunne finne det. Det er spesielt at de velger å konkludere før de har sett på materialet. Kreftregisteret hadde ikke mulighet til å svare på dette før Sykepleien gikk i trykken.

Lukket prosess

- Hva synes du om saksgangen?
- Den har vært noe spesiell og fagmiljøene er blitt spilt ut

– Under enhver kritikk

– Helsedirektoratet opptretr ikke nøytralt, mener advokat Monica Syrdal.

Syrdal representerer Norchip og mener direktoratet har begått en rekke alvorlige saksbehandlingsfeil i hpv-saken.

– Det kan se ut som om direktoratet har vært opptatt av å utelukke én bestemt test, fremfor å lage nøytrale regler for hvilke tester som kan velges, sier hun.

Svekker tilliten

Hun peker på at det er gjort flere formelle feil i forhold til høring.

– Men direktoratet har beklaget og sagt at dette ikke var en høring?

– Den er sendt ut og benevnt av direktoratet selv som høring.

Direktoratet har gått til eksterne miljøer og bedt om råd. Det er nettopp dette som kjennetegner høringsinstituttet, og da stilles det strenge krav til saksgangen.

Blant annet peker Syrdal på at høringsinstansene er for få.

– Men direktoratet sier det er hentet inn råd fra ulike fagmiljøer?

– Jeg konstaterer at de ikke har spurt noen av dem som bruker mRNA-testen. I praksis har de spurt om råd fra sine egne rådgiv-

vere. Dette er en sak med stor faglig uenighet, der sterke miljøer står mot hverandre. God forvaltningspraksis tilsier at råd skal hentes inn bredt, også fra miljøer som det er kjent har avvikende synspunkter. Saksbehandlingen er kort og greit i strid med god forvaltningsskikk. Det svekker tilliten til resultatet.

Sterke holdninger

Syrdal mener også det er spesielt at direktoratet ensidig vektlegger utenlandske studier, som gjelder bruk av disse testene på en helt annen måte enn den måten hpv-testing foregår på i Norge, og ikke bruker analyser og data fra testingen slik den er praktisert her.

– Mye tyder på at direktoratet ensidig har latt seg influere av enkelte fagpersoner med sterke negative holdninger til Norchip som selskap, sier hun.

– Hva mener du med det?

– Ole-Erik Iversen er en sentral fagperson som gjennom flere år har angrepet Norchip, også i media. Det må Norchip leve med. Når

Livmorhalskreft

Rammer rundt 300 kvinner i året. 80 – 100 dør. Sykdommen gir få symptomer før den er kommet i et sent stadium. Oppdages den tidlig, er prognosene gode. Oppdages forstadiene til kreft, kan kreft unngås.

Celleprøve og hpv-test

Ved bruk av celleprøver kan mange tilfeller av livmorhalskreft forebygges. I Norge er forekomst og dødelighet redusert som følge av systematisk screening med celleprøver. Men prøven fanger ikke opp alle forstadier. 40 pro-

sent av de som får livmorhalskreft har hatt normale celleprøver i årene før diagnosen.

Hpv-test brukes ved oppfølging av mindre celleforandringer. Hpv-testen brukes i tillegg til celleprøve.

mot hverandre. Helsedirektoratet har fremmet flere forslag om endringer der det ene erstatter det andre. Det er høy temperatur i diskusjonen og saksgangen har lagt til rette for sterke utsagn og utsagn som kan skremme befolkningen. Jeg mener man ville vært bedre tjent ved å ha åpnet for en bred faglig diskusjon før man konkluderer.

Hun mener saksgangen har vært lukket og preget av at få fagmiljøer er blitt spurt og lyttet til.

– Jeg håper direktoratet tar lærdom av denne saken og håndterer andre saker annerledes. For at vi skal ha tillit til direktoratet og deres rådgivere, er det viktig med åpenhet og dialog, påpeker hun.

– Men direktoratet mener ulike fagmiljøer er tatt med på råd?

– Det er viktig å innhente erfaringer fra sykehusene som bruker de ulike testene i praksis. Det er ikke blitt gjort.

– Mange bruker testen

– Ole Erik Iversen og andre gynekologer, også på UNN, sier dere driver uforsvarlig?

– Vår praksis er forsvarlig og i tråd med screeningprogram-

met. Vi bruker testen for å finne kvinner med forstadier til kreft slik at de kan behandles. Jeg vil minne om at fem av elleve sykehus i Norge bruker mRNA-test. I framstillingene kan det virke som det bare er noen få.

– Jeg er noe i stuss over måten Ole Erik Iversen velger å gå ut i media og omtale UNN på. Som helsepersonell har vi ansvar for å opptre ryddig og saklig, og ikke legge opp til økt bekymring og dermed belaste berørte kvinner. Iversens debattform og uttalelser er hans valg, men vanskeliggjør en saklig dialog.

han selv gir uttrykk for at han har utsatt seg for Norchips vrede og bakvaskelser, og som følge av dette siden 2004 formelt erklært at han ikke ønsker ytterligere kontakt med et firma han ikke anser som en seriøs aktør, har han stilt seg i en posisjon hvor den nødvendige habilitet ikke er til stede og da kan han ikke samtidig være rådgiver for helsemyndighetene.

Ole-Erik Iversen selv opplyser at han har hatt to møter med Norchips styreledere etter dette.

– Det er vel lov for fagfolk å ha sterke meninger, selv om man også er myndighetenes rådgiver?

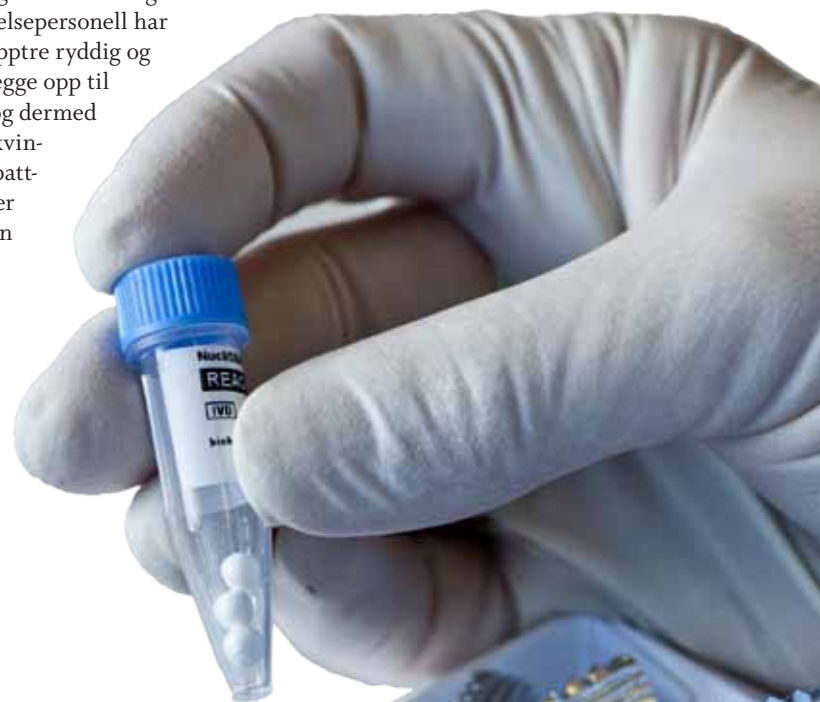
– Ja, men ikke når det vipper over i et personlig motsetningsforhold. Det har vi påpekt. Men direktoratet har overhodet ikke kommentert dette i sitt svar til oss, sier advokat Monica Syrdal.

Dette avviser assisterende helsedirektør Hans-Petter Aarseth.

– Alle våre rådgivere i denne saken er habilitetsvurdert. Det at enkelte tidligere har vært medlemmer i andre fagråd eller har sterke faglige synspunkter gjør dem ikke inhabile, sier han. ➔

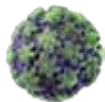
Hpv-typer

Det fins over hundre typer hpv. Mellom 13 og 15 antas å kunne gi kreft. To står i en særstilling. Det er 16 og 18. Disse to er årsak til over 70 prosent av krefttilfellene. Hpv-vaksinen, som gis til jenter i sjuende klasse, beskytter mot disse to typene.

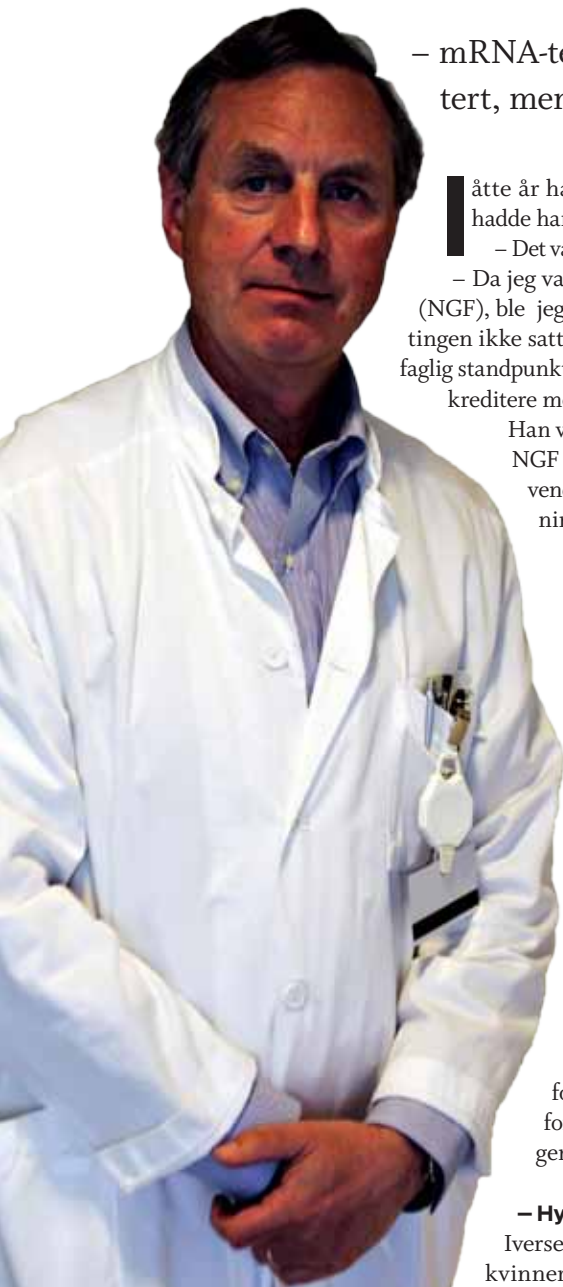
SKAL BORT: Helse-
direktoratet vil
fjerne denne
testen.

– Uforsvarlig å bruke testen

– mRNA-testen er tatt i bruk uten å være tilstrekkelig dokumentert, mener professor og overlege Ole-Erik Iversen.

Åtte år har han deltatt i debatten om testen. Helst hadde han sett at den var over.

– Det var tilfeldig at jeg havnet oppi den, forteller han. – Da jeg var nestleder i Norsk gynekologisk forening (NGF), ble jeg oppfordret til å engasjere meg. Da var testingen ikke satt i system. Det måtte ryddes opp. Jeg tok et faglig standpunkt, og opplevde at Norchip gjorde alt for å diskreditere meg og mine synspunkter.

Han viser til at hpv er det eneste fagområdet hvor NGF har sett seg nødt til å opprette et eget rådgivende utvalg. Det skjedde på hans egen anmodning og det har hele tiden vært full enighet.

For få typer

Iversen mener Norchips mRNA-test ikke oppfyller kravene som stilles til hpv-tester.

– Men denne testen er vel sidestilt med andre hpv-tester som brukes i Norge?

– Nei, det er feil. Testene som skal brukes må være standardiserte og validerte for bruk i screening, og det er ikke denne mRNA-testen.

– Men Helsedirektoratet skriver så sent som i 2009 at mRNA-testen kan brukes?

– Det må Helsedirektoratet svare for.

– Hvordan kan du da si at sykehusene som bruker testen driver uforsvarlig?

– Fordi etter internasjonale vitenskapelige standarder må det testes for minst 13 hpv-typer. Norchips mRNA-test tester for fem. Altså er det åtte typer det ikke testes for. Det utgjør 25 prosent av behandlingstremende celleforandringer.

– Hypotese

Iversens bekymring er at mRNA-testen utsetter kvinner for risiko, fordi den ikke finner alle som trenger behandling.

– Men de som bruker testen argumenterer med at den finner de som har reell risiko for kreft?

– Det er en udokumentert hypotese. Den tester

for de fem vanligste typene for kreft, men ikke alle typer som gir forstadier til kreft. Målet med testingen er å finne flest mulig forstadier for å forhindre kreft.

– Det har vært heftig debatt i blant annet Dagens Medisin. Nå etterlyses det nøktern analyse. Hvorfor ikke vente på Kreftregisterets evaluering?

– Fordi Kreftregisteret har sagt at evalueringen ikke vil gi klare nok svar fordi prøveperioden ikke er gjennomført i forhold til planen.

– Har hentet uttalelser

– Norchips advokat mener Helsedirektoratet ensidig har latt seg influere av fagpersoner med sterk negativ holdning til firmaet?

– Hvis de mener jeg bestemmer over Helsedirektoratet er det en grov insinuasjon mot direktoratet og øvrige fagpersoner som gir råd. Alle vedtak har vært enstemmige og det har vært innhentet uttalelser fra sentrale fagmiljøer.

– Advokaten viser til at du flere ganger har angrepet mRNA-testen i media samtidig som du er helsemyndighetenes rådgiver?

– Jeg har svart på spørsmål fra media og sagt hva jeg mener på vegne av et bredt fagmiljø og i henhold til anbefalinger fra Verdens helseorganisasjon. Mener advokaten vi skal ha sensur på offentlig debatt?

– Du kritiseres av andre fagfolk for å skremme kvinner når du sier en test har satt liv i fare?

– Det jeg har uttalt har vært en reaksjon på det jeg mener er oversalg av forskning gjort på UNN. Egentlig er jeg ganske oppgitt over hele saken. Jeg fikk i sin tid meldt bekymring om hpv-testingen på min vakt som tillitsvalgt i Norsk gynekologisk forening. Jeg fikk et oppdrag, og det har jeg utført. Jeg ser det som helt uakseptabelt å gi etter for denne type angrep og press for faglige og vitenskapelige meninger.

Ikke lest brevene

Iversen presiserer at han ikke har lest brevene direktoratet har fått på vegne av Norchip.

– På bakgrunn av Sykepleiens spørsmål konstaterer jeg nye personangrep bak min rygg. Når Norchip ikke vinner fram med faglig og vitenskapelig argumentasjon overføres saken til juridisk og politisk arena. Jeg forutsetter at Helsedirektoratet også får gi svar i denne saken, sier Ole-Erik Iversen.

HAR SAGT FRA: Professor og overlege Ole-Erik Iversen mener det må stilles strengere krav til hpv-tester. Foto: Scanpix

Hpv

Nesten all livmorhalskreft skyldes infeksjon med humant papillomavirus (hpv). Virusets smitter gjennom sex. Det er svært smittosomt, men de fleste kvitter seg med viruset. Noen få utvikler en kronisk infeksjon som kan føre til alvorlige celleforandringer. Det er disse som har risiko for kreft.

Hpv-tester

Det fins to hovedtyper hpv-tester. Hpv DNA-test finner DNA av viruset, det vil si at viruset er til stede på livmorhalsen. Testen sier ingenting om infeksjonen er forbigående eller kronisk. Flere av testene undersøker for tolv eller flere typer

hpv som antas å kunne føre til livmorhalskreft.

Hpv mRNA-test finner kreftfremkallende proteiner som produseres når viruset har endret cellens arve-materiale. Denne testen er positiv hos kvinner med alvorlige celleforandringer. Det er disse som har risiko for å utvikle kreft. Den mRNA-testen som brukes i Norge, undersøker for fem hpv-typer.

– Redder liv

Sveinung Wergeland Sørbye mener mRNA-test fører til raskere diagnose og behandling.

Han avviser at testen ikke er godt nok dokumentert.
– Helsedirektoratet har flere ganger sagt den kan brukes. I tillegg fins det en rekke studier som sammenligner ulike tester. Alle viser at mRNA-testen vil fungere godt som en oppfølgingstest, slik den brukes i Norge.

– Tas i tillegg

Han minner om at testen tas i tillegg til celleprøve, ikke som erstatning.

– Det betyr at kvinnene får et bedre tilbud enn før. De med positiv test blir utredet raskere og blir også fulgt tettere opp, selv om andre prøver er normale.

– Men den tester ikke for alle kreftfremkallende virus?

– Mange av de andre typene har liten eller ingen risiko for kreft når celleprøven er normal. mRNA-testen plukker ut kvinnene det haster å få behandlet.

– Skiller friske og syke

Sørbye minner om at det er viktig med en test som skiller godt mellom syke og friske.

– Den store fordelene med mRNA-testen er at den er treffsikker. Det betyr at den fanger opp dem som faktisk trenger behandling, i motsetning til andre tester som også fanger opp kvinner uten reell kreftrisiko.

– Har du oversolgt din egen forskning?

– Våre funn bekrefter tidligere studier som er gjort. Jeg er opp-tatt av å vise hvordan hpv-testene fungerer i praksis.

Han viser til at alle studier viser at hpv-test finner flere kvinner med kreftrisiko enn celleprøve alene. Dette gjelder alle hpv-tester.

– Derfor er det et stort paradoks at Helsedirektoratet først ville stoppe all hpv-testing, når de egentlig mente én test var problemet, sier han.

BEDRE TILBUD: Sveinung Wergeland Sørbye minner om at mRNA-test er en tilleggsprøve. Foto: Rune S. Bertinussen.

Avviser alt

– Hensynet til kvinners helse må stå over hensynet til produsenter av medisinsk utstyr, sier assisterende helsedirektør Hans-Petter Aarseth.

Han sier at hpv-testing er basert på faglig kunnskap.
– Våre anbefalinger er basert på å gi et så godt helsetilbud som mulig. Om det finnes tester på markedet vi mener ikke ivaretar kvinners interesse, kan vi ikke anbefale dem, sier han.

Helsedirektoratet mener det ikke er dokumentert at praksisen med mRNA-test er forsvarlig.

Har sikret dialog

Aarseth avviser at direktoratet har gjort feil i saksbehandlingen.

– Men dere har bedt om råd fra eksterne miljøer, er ikke det da høring?

– En må skille mellom det å sikre bred faglig dialog og en offentlig høring. En høring knyttet til hpv-testing måtte bli gjort på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Et slikt oppdrag har vi ikke fått. Det vi gjorde var å sikre bred faglig dialog.

Har fått uttale seg

– Men fagfolk kaller saksgangen lukket og sier få er lyttet til?

– Det er vi uenige i. For å sikre bred og faglig dialog sendte vi forespørsel til flere miljøer. I tillegg har flere andre svart. Gjennom alle vi har spurt og mottatt svar fra mener vi prosessen ikke har vært lukket.

– Men brukerne av mRNA-testen er ikke tatt med på råd?

– Flere av dem har uttalt seg og gitt sine synspunkter til kjenne. I våre fagråd sitter også representanter fra ulike helseregioner og spesialiteter. Vi mener det er feil at ikke sykehusene som bruker mRNA-testen har fått uttale seg, sier Hans-Petter Aarseth.

Han er også uenig i at direktoratet ensidig vektlegger utenlandske studier som ikke gjelder hpv-testing i Norge.

– Helsedirektoratet baserer seg både på norske og internasjonale studier, i tillegg til råd og faglige innspill som vi mottar, sier han. ■■■

Hvilken test kan brukes?

I Kvalitetsmanualen for Masseundersøkelsen mot livmorhalskreft anbefales standardiserte, validerte tester. I 2009 skriver Krefregisteret at fagmiljøene ikke synes å være enige om definisjonen «klinisk validerte hpv-tester». Derfor bruker Krefregisteret nå formuleringen «egnet for bruk i screening».

I 2009 skriver Helsedirektoratet til Norchip at deres test kan brukes.

«Det lukrative kreftviruset»

I 2005 sendte Tv2 dokumentaren «Det lukrative kreftviruset». Her fikk Norchip og UNN kritikk for praksisen med hpv-testing i årene med villtesting. Dokumentaren handlet også om et omdiskutert forskningsprosjekt i Kongo. Norchip klaget programmet inn til Pressens faglige utvalg. Norchip fikk ikke medhold, men Tv2 fikk kritikk for ikke å ha fulgt kravet til samtidig imøtegåelse i nyhetsinnslag.

